

คำวินิจฉัยของ นายสุจิต บุญบงการ ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

ที่ ๘๓/๒๕๔๗

วันที่ ๑๑ พฤศจิกายน ๒๕๔๗

เรื่อง นายทะเบียนพรรคการเมืองขอให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคเสรีประชาธิปไตย

ข้อเท็จจริง

นายทะเบียนพรรคการเมืองยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญ ลงวันที่ ๑๑ มิถุนายน ๒๕๔๗ และคำร้องเพิ่มเติม ลงวันที่ ๒๒ กันยายน ๒๕๔๗ ขอให้มีคำสั่งยุบพรรคเสรีประชาธิปไตย ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๕ วรรคสอง

ข้อเท็จจริงตามคำร้องและเอกสารประกอบ สรุปได้ดังนี้

สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งแจ้งการโอนเงินสนับสนุนค่าไปรษณียากรและค่าสาธารณูปโภค ตามที่กองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมืองสนับสนุน ให้แก่พรรคเสรีประชาธิปไตย ๒ ครั้ง

ครั้งที่หนึ่ง ประจำปี ๒๕๔๖ จำนวน ๔ งวด เป็นเงิน ๓๑๘,๒๐๐ บาท งวดที่ ๑ แจ้งการโอนเงินวันที่ ๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๖ เงิน ๑๘๕,๔๐๐ บาท งวดที่ ๒ แจ้งการโอนเงินวันที่ ๒๕ เมษายน ๒๕๔๖ เงิน ๑๘๐,๐๐๐ บาท งวดที่ ๓ แจ้งการโอนเงินวันที่ ๑๘ กรกฎาคม ๒๕๔๖ เงิน ๑๘๐,๐๐๐ บาท งวดที่ ๔ แจ้งการโอนเงินวันที่ ๓๐ ตุลาคม ๒๕๔๖ เงิน ๑๗๒,๘๐๐ บาท

ครั้งที่สอง สาขาพรรคที่จัดแจ้งการจัดตั้งภายหลังที่ยื่นแบบคำขอรับการสนับสนุนตามข้อ ๑๐ ของประกาศคณะกรรมการการเลือกตั้ง เรื่องหลักเกณฑ์และวิธีการสนับสนุนค่าไปรษณียากรและค่าสาธารณูปโภค ให้แก่พรรคการเมือง (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๔๕ จำนวน ๑๑๘ สาขา เป็นเงิน ๑๔๑,๖๐๐ บาท แจ้งการโอนเงินวันที่ ๑๖ มกราคม ๒๕๔๗

สำหรับการโอนเงินครั้งที่หนึ่งนั้น ปรากฏว่า พรรคเสรีประชาธิปไตยไม่ส่งเงินหรือส่งไม่ครบตามจำนวนที่ได้รับการสนับสนุนให้แก่สาขาพรรค ซึ่งปรากฏข้อเท็จจริงจากการตรวจสอบสาขาพรรคของสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดพบว่า มีสาขาพรรคได้รับเงินไม่ครบตามจำนวนที่ขอสนับสนุน แม้ภายหลังพรรคเสรีประชาธิปไตยได้ส่งหลักฐานการส่งเงินให้แก่สาขาพรรค เอกสารหลักฐานการส่งเงินที่พรรคชี้แจงเพิ่มเติม รวมทั้งเอกสารหลักฐานที่ได้จากการสอบข้อเท็จจริงของคณะกรรมการสอบสวนข้อเท็จจริงของพรรค โดยเอกสารหลักฐานดังกล่าวไม่อาจแสดงผลให้เห็นว่า พรรคได้ส่งเงินให้แก่สาขาพรรคครบตามที่ขอรับการสนับสนุน และเอกสารดังกล่าวยังมีความขัดแย้งและไม่น่าเชื่อถือ เช่น

ระยะเวลาตามเอกสารหลักฐานการโอนเงินไม่ตรงกัน เอกสารหลักฐานที่พรรคชี้แจงเป็นเอกสารที่พรรคจัดทำขึ้นใหม่ เอกสารหลักฐานที่พรรคชี้แจงขัดแย้งกับความเป็นจริงคือ ในปี ๒๕๔๖ พรรคได้ส่งเงินให้กับสาขาพรรคบางสาขา ๕ งวด บางสาขา ๖ งวด ซึ่งขัดแย้งกับความเป็นจริงตามที่สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งสนับสนุนเงินปีละ ๔ งวด เป็นต้น

สำหรับการโอนเงินครั้งที่สอง ปรากฏว่า พรรคเสรีประชาธิปไตยใช้จ่ายเงินที่ได้รับการสนับสนุนค่าไปรษณียากรและค่าสาธารณูปโภค เป็นเงิน ๑๔๑,๖๐๐ บาท ไม่เป็นไปตามบทบัญญัติของกฎหมาย กล่าวคือพรรคไม่ส่งเงินตามที่พรรคได้รับการสนับสนุนให้แก่สาขาเพื่อเป็นค่าไปรษณียากรและค่าสาธารณูปโภค แต่นำเงินที่รับการสนับสนุนค่าไปรษณียากรและค่าสาธารณูปโภคของสาขาพรรคไปท่ตรงจ่ายในแผนงานและโครงการของพรรคในปี พ.ศ. ๒๕๔๖

นายทะเบียนพรรคการเมืองพิจารณาแล้วเห็นว่า พรรคเสรีประชาธิปไตยรายงานใช้จ่ายเงินสนับสนุนของพรรคการเมืองไม่ถูกต้องตามความเป็นจริง และไม่ส่งเงินสนับสนุนค่าไปรษณียากรและค่าสาธารณูปโภคให้แก่สาขาพรรค แต่กลับนำเงินจำนวนดังกล่าวไปท่ตรงจ่ายในแผนงานและโครงการของพรรคในปี ๒๕๔๖ จึงเป็นการไม่ปฏิบัติตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วย พรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๒ เป็นเหตุให้ยุบพรรคเสรีประชาธิปไตยได้ ตามมาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง (๕) จึงขอให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคเสรีประชาธิปไตย ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๕ วรรคสอง

ข้อวินิจฉัย

ประเด็นที่จะต้องวินิจฉัยมีว่า พรรคเสรีประชาธิปไตยดำเนินการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๒ หรือไม่

พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง มาตรา ๖๒ บัญญัติว่า “พรรคการเมืองที่ได้รับเงินสนับสนุนต้องใช้จ่ายเงินสนับสนุนให้เป็นไปตามที่บัญญัติไว้ในส่วนนี้ และจะต้องจัดทำรายการใช้จ่ายเงินสนับสนุนของพรรคการเมืองในรอบปีปฏิทินให้ถูกต้องตามความเป็นจริงและยื่นต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งภายในเดือนมีนาคมของปีถัดไป”

ศาลรัฐธรรมนูญได้ให้พรรคเสรีประชาธิปไตยชี้แจงแก้ข้อกล่าวหา ซึ่งพรรคเสรีประชาธิปไตยได้ชี้แจงแก้ข้อกล่าวหา โดยปฏิเสธข้อกล่าวหาในกรณีการโอนเงินครั้งที่หนึ่ง ส่วนกรณีการโอนเงินครั้งที่สอง ซึ่งเป็นกรณีของเงินค่าไปรษณียากรและค่าสาธารณูปโภคของสาขาพรรค จำนวน ๑๑๘ สาขา เป็นจำนวนเงิน

๑๔๑,๖๐๐ บาทนั้น ทางพรรคชี้แจงว่า ได้แจ้งคืนเงินดังกล่าวให้ นายทะเบียนพรรคการเมืองทราบเรียบร้อยแล้ว พรรคจึงถือว่าไม่ได้ใช้จ่ายเงินสนับสนุนและขอคืนเงินสนับสนุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมืองเป็นการปฏิบัติ ตามข้อ ๑๗ ของประกาศคณะกรรมการการเลือกตั้ง เรื่องหลักเกณฑ์และวิธีการสนับสนุนค่าใช้จ่ายไปรษณียากร และค่าสาธารณูปโภคของพรรคการเมือง ข้อ ๔ ฉบับลงวันที่ ๔ เมษายน ๒๕๔๔ และไม่ถือว่าพรรค เสรีประชาธิปไตยใช้จ่ายเงินสนับสนุนไม่เป็นไปตามมาตรา ๖๒ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่า ด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑

ส่วนวิธีปฏิบัติในการคืนเงินในกรณีดังกล่าว พรรคเสรีประชาธิปไตยอ้างว่า ไม่มีบทบัญญัติในมาตราใด แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ ประกาศคณะกรรมการ การเลือกตั้ง หรือประกาศ หรือระเบียบอื่นใดที่อาศัยอำนาจแห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ ให้พรรคการเมืองปฏิบัติแต่อย่างใด และในการคืนเงินสนับสนุน ในกรณีคณะกรรมการบริหารพรรคการเมืองมีมติให้คืนเงินดังกล่าว เป็นการใช้อำนาจหน้าที่ตามมาตรา ๒๐ แห่งพระราชบัญญัติฉบับเดียวกัน

ส่วนการผ่อนผันการคืนเงินสนับสนุน จำนวน ๑๔๑,๖๐๐ บาท เมื่อได้แจ้งให้นายทะเบียน พรรคการเมืองทราบแล้ว นายทะเบียนพรรคการเมืองมิได้ทักท้วง หรือคัดค้าน หรือมีคำสั่งให้หัวหน้า พรรคเสรีประชาธิปไตยต้องปฏิบัติเกี่ยวกับกรณีนี้อย่างไร พรรคจึงเห็นว่านายทะเบียนพรรคการเมือง รับทราบ ยินยอม หรือเห็นด้วยในการผ่อนผันการคืนเงินจำนวนดังกล่าว และไม่มีกฎหมายฉบับใด ห้ามผ่อนผันการคืนเงินกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมือง

พรรคเสรีประชาธิปไตยยังได้อ้างต่อไปอีกว่า ได้รายงานการคืนเงินนี้ไว้ในแบบรายงานการใช้จ่าย เงินสนับสนุนของพรรคในปี ๒๕๔๖ เรียบร้อยแล้ว ส่วนเหตุผลในการขอผ่อนผันว่า “พรรคมีความจำเป็นต้องดำเนินการทางการเมือง ตามแผนงานและโครงการในปี ๒๕๔๗ ต่อไป จึงได้นำเงินค่าไปรษณียากร และค่าสาธารณูปโภคของสาขาพรรคจำนวนดังกล่าวไปทตรงจ่ายในแผนงานและโครงการของพรรค ในปี ๒๕๔๗ เพื่อบรรเทาความเดือดร้อนและเสียหายที่เกิดขึ้นกับพรรคจากการชะลอการจ่ายเงินของกองทุน เพื่อการพัฒนาพรรคการเมือง” เป็นการใช้จ่ายเงินสนับสนุนหลังจากพรรคเสรีประชาธิปไตยได้แจ้ง ขอคืนเงินกองทุนดังกล่าวเรียบร้อยแล้ว เมื่อวันที่ ๒๑ มกราคม ๒๕๔๗ ตามมติคณะกรรมการบริหารพรรค ครั้งที่ ๒/๒๕๔๗ เมื่อวันที่ ๒๐ มกราคม ๒๕๔๗

ในการพิจารณาวินิจฉัยตามประเด็นในคำร้อง ผู้ทำคำวินิจฉัยเห็นสมควรนำเอากรณี โอนเงินครั้งที่สอง
ขึ้นมาพิจารณาก่อน พิจารณาแล้วเห็นว่า ข้อเท็จจริงรับฟังได้ว่าพรรคเสรีประชาธิปไตยใช้จ่ายเงินที่ได้รับ
การสนับสนุนค่าไปรษณียากรและค่าสาธารณูปโภค จำนวน ๑๔๑,๖๐๐ บาท ไม่เป็นไปตามประกาศ
คณะกรรมการกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมือง เรื่องวิธีการเบิกจ่ายเงินค่าไปรษณียากรและค่าสาธารณูปโภค
ของพรรคการเมือง ลงวันที่ ๔ เมษายน ๒๕๔๔ ข้อ ๔ ซึ่งออกตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ
ว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๑ ซึ่งบัญญัติว่า “คณะกรรมการการเลือกตั้งอาจกำหนดให้
พรรคการเมืองได้รับการสนับสนุนในเรื่องค่าไปรษณียากร ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับสาธารณูปโภค และด้านอื่น ๆ
เพื่อดำเนินกิจการในทางการเมืองอย่างเท่าเทียมกันตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการการเลือกตั้ง
กำหนด” จึงเป็นการไม่ปฏิบัติตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑
มาตรา ๖๒ กล่าวคือ พรรคไม่ส่งเงินตามที่พรรคได้รับการสนับสนุนให้แก่สาขาพรรคเพื่อเป็นค่าไปรษณียากร
และค่าสาธารณูปโภค แต่นำเงินที่รับการสนับสนุนค่าไปรษณียากรและค่าสาธารณูปโภคของสาขาพรรค
ไปทตรงจ่ายในแผนงานและโครงการของพรรคเสรีประชาธิปไตย ในปี พ.ศ. ๒๕๔๓ ส่วนข้อโต้แย้ง
ของพรรคเสรีประชาธิปไตย ที่ว่าได้แจ้งคืนเงินจำนวนนี้แล้ว จึงถือว่าพรรคมิได้ใช้จ่ายเงินจำนวนนี้
และได้แจ้งการผ่อนผันการคืนเงินจำนวนดังกล่าวเพื่อนำเงินไปทตรงจ่ายในแผนงานและโครงการของพรรค
ปี ๒๕๔๓ และทางนายทะเบียนพรรคการเมืองมิได้ทักท้วง จึงถือว่านายทะเบียนรับทราบยินยอมหรือ
เห็นด้วยกับการผ่อนผันการคืนเงินดังกล่าว นั้น ไม่อาจรับฟังได้ เพราะมาตรา ๖๒ บัญญัติให้พรรคการเมือง
ใช้จ่ายเงินดังกล่าวตามที่ได้รับการสนับสนุน คือ เมื่อเป็นการสนับสนุนค่าไปรษณียากรและค่าสาธารณูปโภค
ก็ต้องใช้จ่ายเพื่อการนั้น จะไปใช้จ่ายเพื่อการอื่นไม่ได้ ดังนั้นเมื่อพรรคเสรีประชาธิปไตยไม่ดำเนินการ
ให้เป็นไปตามมาตรา ๖๒ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑
จึงมีเหตุให้ยุบพรรคเสรีประชาธิปไตยได้ ตามมาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง (๕) แห่งพระราชบัญญัติ
ประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑

ด้วยเหตุผลข้างต้นจึงวินิจฉัยให้มีคำสั่งยุบพรรคเสรีประชาธิปไตย ตามมาตรา ๖๕ วรรคสอง
แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑

เมื่อได้วินิจฉัยให้มีคำสั่งยุบพรรคเสรีประชาธิปไตยดังกล่าวข้างต้นแล้ว ประเด็นอื่นนอกจากนี้
ไม่จำเป็นต้องวินิจฉัย

นายสุจิต บุญบงการ

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ